

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра англійської філології

На правах рукопису

КОВАЛЬ БОГДАНА ВАЛЕНТИНІВНА

**ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ
У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ**

Спеціальність: 014.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література

Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР»

Науковий керівник:

Ковальчук Людмила Володимирівна,

кандидат філологічних наук, доцент

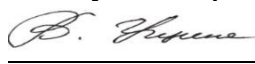
РЕКОМЕНДОВАНА ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 4

засідання кафедри англійської філології

від 7 листопада 2024 року

Завідувач кафедри

 проф. В. А. Ущина

Луцьк – 2024

АНОТАЦІЯ

Коваль Богдана Валентинівна. Використання мобільних додатків у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів основної школи.

Рукопис. Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР». Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. 50 с.

Магістерська робота присвячена особливостям використання мобільних додатків у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів основної школи. Актуальність роботи зумовлена новітнім підходом до вивчення іноземної мови через мобільні додатки для ефективного формування лексичної компетентності.

Мобільні додатки визначаємо як програмне забезпечення, призначене для роботи на смартфонах, планшетах та інших мобільних пристроях.

У роботі схарактеризовано найпоширеніші мобільні додатки та визначено їх основні завдання, а саме: забезпечення високого рівня наочності, створення умов для особистісно-орієнтованого навчання, зменшення навантаження на вчителя та учнів. Описано труднощі впровадження мобільних додатків, що зумовлені відсутністю відповідного технічного забезпечення та можливим браком знань вчителя в галузі комп'ютерних технологій.

Перевагами використання мобільних додатків у формуванні англомовної лексичної компетентності є високий рівень наочності, швидке збагачення активного словникового запасу, розвиток правильної системи мотивації та логічного мислення.

Недоліки впровадження мобільних застосунків у навчальний процес зумовлені можливою нестачею знань у сфері інформаційних технологій, обмеженістю живого спілкування, відсутністю швидкісного інтернет-з'єднання.

Під час дослідження проведено педагогічний експеримент, результати якого засвідчили ефективність застосування мобільних додатків для формування англомовної лексичної компетентності учнів основної школи.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для оптимізації методики формування лексичної компетентності в основній школі.

Ключові слова: лексична компетентність, мобільні додатки, учні основної школи, навчальний процес.

SUMMARY

Koval Bohdana Valentynivna. The use of mobile applications for developing English lexical competence of basic school students. Research paper for obtaining Master's degree. Manuscript. Lesya Ukrainka Volyn National University. Lutsk, 2024. 50 p.

The master's thesis is devoted to the peculiarities of using mobile applications in the development of English lexical competence of basic school students. The relevance of the work is due to the latest approach to learning a foreign language through mobile applications for the effective development of lexical competence.

Mobile applications are defined as the software designed to run on smartphones, tablets and other mobile devices.

The paper characterizes the most common mobile applications and identifies their main tasks that consist in providing a high level of visibility, creating conditions for personality-oriented learning, reducing the workload of teachers and students. The difficulties of implementing mobile applications due to the lack of appropriate technical support and a possible lack of teacher's knowledge in the field of computer technology are described.

The advantages of using mobile applications in the development of English lexical competence are a high level of visibility, rapid enrichment of active vocabulary, development of the correct system of motivation and logical thinking.

The difficulties of introducing mobile applications into the educational process are caused by a possible lack of knowledge in the field of information technology, limited live communication, and the lack of a high-speed Internet connection.

In the course of the study, a pedagogical experiment was conducted, the results of which showed the effectiveness of using mobile applications for the development of English lexical competence of basic school students.

The practical significance of the master's thesis lies in the possibility of using the results of the study to optimize the methodology of developing lexical competence

of basic school students.

Key words: lexical competence, mobile applications, basic school students, educational process.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....	9
1.1. Поняття лексичної компетентності у навчанні іноземної мови.....	9
1.2. Психолінгвістичні особливості формування лексичної компетентності учнів основної школи.....	11
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	14
2.1. Мобільні додатки як засоби навчання іноземної мови.....	14
2.2. Порівняльна характеристика найпопулярніших мобільних додатків...17	17
2.3. Переваги та недоліки мобільних додатків.....	25
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....	30
3.1. Діагностика рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів	30
3.2. Формування лексичної компетентності учнів за допомогою мобільних додатків.....	36
3.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.....	40
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	44

СПИСОК**ВИКОРИСТАНОЇ****ЛІТЕРАТУРИ.....46****ВСТУП**

В умовах сьогодення інформаційні технології – це важлива складова нашого повсякденного життя. Інноваційні підходи зачепили й освітню сферу, яка постійно вдосконалюється, впроваджує в класичний навчальний процес результати новітніх розробок. Особливе місце серед широкого різноманіття інформаційних технологій належить мобільним додаткам.

Мобільні додатки – це програмне забезпечення, яке виконує найрізноманітніші функції, зокрема, збільшує зацікавленість учнів у навчальному процесі, вибудовує правильну систему мотивації, розвиває логічне мислення, пам'ять.

Актуальність дослідження. У наш час комп'ютеризація поступово витісняє традиційні методи навчання. У сучасному навчальному процесі чимало закладів середньої освіти особливу увагу приділяють вивченню іноземної мови за допомогою мобільних додатків.

Мета дослідження полягає у вивченні можливостей та визначенні ефективності використання мобільних додатків для формування англomовної лексичної компетентності учнів основної школи.

Для досягнення поставленої мети було визначено низку **завдань**:

- проаналізувати теоретичні аспекти формування лексичної компетентності учнів основної школи;

- визначити психолінгвістичні особливості формування лексичної компетентності учнів основної школи;
- провести порівняльний аналіз найпопулярніших мобільних додатків у навчанні англійської мови;
- дослідити ефективність впровадження мобільних додатків у формування лексичної компетентності учнів основної школи.

Об’єкт дослідження – мобільні додатки, які використовуються у процесі навчання англійської мови.

Предмет дослідження – розвиток лексичної компетентності учнів основної школи через мобільні додатки.

Методи дослідження. Основними методами дослідження слугували аналіз, порівняльний метод, описовий метод, опитування, педагогічний експеримент.

Елементи наукової новизни роботи полягають в тому, що завдяки проведеному педагогічному експерименту визначено конкретні можливості використання мобільних додатків для розвитку лексичних навичок учнів основної школи.

Апробацію результатів дослідження здійснено на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Perspectives of contemporary science: Theory and practice» (м. Львів, 14-16 жовтня 2024 року) та опубліковано тези «Переваги та недоліки використання мобільних додатків у вивченні іноземної мови».

Практична цінність роботи полягає у використанні результатів дослідження задля вдосконалення методики формування лексичної компетентності учнів основної школи за допомогою мобільних додатків на уроках англійської мови.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів,

загальних висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

1.1. Поняття лексичної компетентності у навчанні іноземної мови

У наш час вивчення іноземної мови – це складний та довготривалий процес, в результаті якого формуються різноманітні компетентності.

Компетентність – це інтегрована здатність особистості, набута в процесі навчання, досвід, цінності, ставлення, що цілісно реалізуються в процесі навчальної ситуації [13, с. 111-112].

Ю. Федоренко виокремлює такі складові компетентності: мовну (лексичні, орфографічні, граматичні, фонетичні знання), мовленнєву (вміння говоріння, читання, аудіювання, письма), лексичну (знання лексики і лексичні навички), граматичну (знання граматики і граматичні навички), фонетичну (фонетичні навички та навички вимови), соціокультурну (країнознавчі та лінгвокраїнознавчі знання) [16, с. 63-65].

Проблема формування лексичної компетентності постійно привертає увагу як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Дослідженню лексичної компетентності присвятили свої праці Н .Ф. Бориско, В. Г. Редько, В. Н. Douglas, А. Bruton, Thorn Bury та багато інших.

Лексична компетентність передбачає володіння достатнім лексичним запасом, знання відмінностей між пасивним і активним словниковим запасом та вміння використовувати засвоєний лексичний матеріал на практиці. В лексичній компетентності виділяють три компоненти, до яких належать лексична навичка, лексичні знання і лексична усвідомленість.

С. Ніколаєва описує лексичну навичку як здатність миттєво викликати з пам'яті розуміння певного іншомовного слова [18].

О. Б. Бігич трактує лексичні знання як продукування результату пізнання

лексичної системи іноземної мови, а також правила використання мови на практиці [2, с. 216].

Лексична усвідомленість характеризується взаємодією лексики, граматики, фонетики під час використання слів у процесі спілкування. Учні мають оволодіти певним об'ємом іноземних слів для досягнення цілей в спілкуванні. На думку Ю. Безкоровайної, основою лексичної усвідомленості є словниковий запас, який повинен поступово розширюватися [5].

Формування лексичної компетентності у школярів досягається в декілька етапів:

- 1) **етап ознайомлення** – формування знань про лексичні одиниці шляхом семантизації, демонстрації прикладів використання та правил вимови й написання (презентація лексичного матеріалу);
- 2) **етап автоматизації** – виконання лексичних вправ, орієнтованих на вживання лексичних одиниць на рівні словоформи, словосполучення, речення, надфразової єдності як у монологічному, так і в діалогічному мовленні (закріплення лексичного матеріалу);
- 3) **етап практики** – ситуативне вживання засвоєних лексичних одиниць у монологічному та діалогічному мовленні, а також контекстне розуміння лексичних одиниць при читанні та аудіюванні.

Співпраця між учителем і учнем, які розуміють важливість вивчення лексичного матеріалу, дуже важлива. Для цього потрібно розвинути **рецептивні** (сприйняття, розуміння) та **репродуктивні** (безпосереднє використання лексичних одиниць) лексичні навички, тобто здатність учнів запам'ятовувати і використовувати лексику на практиці залежно від ситуації.

У методиці викладання є декілька стратегій, які є ефективними при засвоєння нового вокабуляру. Професор університету штату Алабама Р. Оксфорд виокремлює наступні стратегії:

- когнітивні (побудовані на основі конспектування та аналізу нового

матеріалу);

- метакогнітивні (орієнтовані на власні потреби людини);
- стратегії, побудовані на пам'яті людини (за допомогою звуків, зображень і схем);
- стратегія емоційного впливу (визначення рівня тривоги і задоволення від процесу);
- стратегія активації (активне вивчення лексики в різних контекстах).

На думку вченої, вчителю необхідно розробити власні комплексні методи вивчення мови, які базуються на навичках читання, аудіювання, говоріння і письма, а також врахувати потреби цільової аудиторії.

Таким чином, основна мета формування іншомовної лексичної компетентності учнів є формування рецептивних і репродуктивних навичок. Успішність оволодіння учнями цими навичками залежить від вміння спостерігати, аналізувати і порівнювати мовні явища, правильно використовувати лексичний матеріал і працювати зі словниками.

1.2. Психолінгвістичні особливості формування лексичної компетентності учнів основної школи

Формування англомовної лексичної компетентності учнів основної школи є важливим етапом оволодіння іноземною мовою та передбачає засвоєння учнями базового лексичного матеріалу задля успішної комунікації в різних життєвих ситуаціях.

Варто зауважити, що англомовна лексична компетентність включає не лише знання окремих лексичних одиниць, а й стійких словосполук, фразеологізмів та ідіом, що часто вживаються в мові.

Засвоєння лексичного матеріалу має певні особливості, які, з одного боку, полегшують засвоєння лексичних одиниць, а з іншого боку, ускладнюють цей процес. Лексичний матеріал завжди пов'язаний зі змістом комунікації, на що

спрямована увага комунікантів, і саме цей фактор сприяє фокусуванню уваги та засвоєнню лексичних одиниць. У той же час запас лексики є практично невичерпним. Чимало труднощів пов'язані з формою лексичних одиниць (звуковою, графічною, граматичною), значенням, характером сполучуваності з іншими лексичними одиницями, вживанням слів, розходженням з лексичними одиницями рідної мови [18].

Як зазначає О. Леонт'єв, надзвичайно важливими є мотивація та проблеми особистісної ідентичності, а також ставлення до мови, позитивна або негативна установка на мовлення [13, с. 56-58].

Розвиток іншомовного мовлення починається з усвідомлення мови та вільного володіння нею. Цей процес завершується вільним спонтанним спілкуванням. Особливістю вивчення учнями англійської мови як іноземної на базі рідної мови полягає в тому, що в їх свідомості взаємодіють два мовні механізми, при цьому знання, навички і вміння рідної мови сформовані, а іноземної мови перебувають лише на етапі становлення [18, с. 48].

Становлення двомовності має динамічний характер, зумовлений психолінгвістичним підходом. Враховується формування і функціонування психолінгвістичних механізмів на різних етапах розвитку лексичної компетентності.

Методика двомовного навчання, за твердженням О. К. Бобрішевої, має базуватися на психолінгвістичній компетентності. У процесі навчання іноземної мови необхідно враховувати психолінгвістичну і мовленнєву специфіку учнів, які вже володіють рідною мовою. Згідно з теорією А. В. Щепілової, мультилінгвізм дає можливість до постійного порівняння, співвідношення засобів висловлювання двох мов. Володіння мовами зв'язано з такими людськими процесами як мислення, пам'ять, лінгвістичний досвід, що є фундаментом мисленнєво-мовленнєвої діяльності людини [19, с. 17].

Варто звернути увагу на явище інтерференції при формуванні лексичної

компетентності учнів основної школи. Психологи трактують інтерференцію як зв'язок мови з мисленням. У мовленні першочергову роль відіграє використання наявного досвіду на несвідомому рівні. З метою відповідності конкретним умовам і смисловим завданням мовлення відбувається постійна перебудова мовленнєвого досвіду [10, с. 22].

Інтерференція охоплює всі лінгвістичні рівні мови. Всебічний аналіз її вказує на можливість визначення наступних типів інтерференції (відповідно до мовних і мовленнєвих рівнів, де вона виникає: мовна (графічна, орфографічна, фонетична, лексична, морфологічна, фразеологічна, граматична); мовленнєва (стилістична, нормативна); комунікативна (тематична, ситуативна); екстралінгвістична (реалії, мова жестів, немовна поведінка) [11, с. 20].

Залежно від мовленнєвої діяльності інтерференція є імпресивною (рецептивною) чи експресивною (продуктивною); залежно від форми прояву – очевидною чи прихованою, внутрішньою чи зовнішньою (міжмовною); залежно від результату – такою, що заважає, порушує висловлювання.

Окрім цього, у процесі формування лексичної компетентності варто враховувати міждисциплінарні зв'язки, оскільки лексична компетентність учнів формується як сукупність знань, вмінь та навичок, що уможливають самостійне використання лексичних одиниць в комунікативних ситуаціях, опираючись на попередній досвід з інших дисциплін. Зокрема, використання аналогій та порівнянь сприяє кращому розумінню нових лексичних одиниць та закріпленню їх у пам'яті.

Таким чином, формування англomовної лексичної компетентності учнів основної школи є багатоаспектним процесом, що потребує комплексного підходу. Індивідуалізація процесу навчання з урахуванням особливостей кожного учня сприяє успішному формуванню лексичної компетентності.

РОЗДІЛ 2.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

2.1. Мобільні додатки як засоби навчання іноземної мови

Інформаційно-комунікаційні технології в комплексі з анімацією, аудіо- та відеоефектами, наочними матеріалами позитивно впливають на емоційний стан учнів під час уроків англійської мови.

Сучасний розвиток інформаційних технологій сприяв появі інноваційного мобільного навчання. Мобільне навчання створює віртуальне освітнє середовище, в якому учні мають доступ до навчальних матеріалів будь-де і будь-коли через мережу Інтернет.

Мобільні додатки визначаємо як програмне забезпечення, розроблене для використання на мобільних пристроях, таких як смартфони та планшети, задля ефективного формування лексичної компетентності в процесі оволодіння англійською мовою.

Мобільні додатки мають багато можливостей. Їх використовують для розвитку мовних та мовленнєвих навичок, навчання правопису лексичних одиниць, тренування граматики.

Л. Найсміт [21] трактує мобільне навчання як додатковий підхід до освітньої діяльності. Процес навчання з використанням мобільних додатків побудоване на стимулах і рефлексах, які взаємопов'язані між собою: стимули – це завдання, які вирішують учні, а рефлекси – це реакції і рішення учнів.

Варто зауважити, що мобільні застосунки підходять для вивчення іноземної мови, оскільки розвивають креативність, логіку і мислення, тренують пам'ять і допомагають розвинути мовне чуття.

Мобільне навчання має свої переваги та недоліки. Серед переваг варто виокремити наступні:

- Унікальність подачі матеріалу і доступ до вивчення матеріалу в будь-який час та з будь-якої точки світу. Учні можуть поєднувати вивчення мови із власними обов'язками у комфортному темпі. Це забезпечує мотивацію учням при опануванні іноземної мови.
- Мобільні додатки надають контент і забезпечують ресурсами, враховуючи особисті вподобання учнів, швидкість засвоєння матеріалу, стилі навчання. Така перспектива розвиває залученість учнів і гарантує, що процес навчання стане швидшим і ефективнішим для кожного користувача.
- Сьогодні друковані матеріали та наочність вимагають значних фінансових витрат. Мобільні додатки – це хороша альтернатива друкованим матеріалам. Вони усувають чимало незручностей, пропонуючи доступні рішення, які підлаштовуються відповідно до особистих потреб користувачів.
- Навчання через комп'ютерні технології сприяє швидкому засвоєнню отриманих знань та їх застосуванню на практиці. Така перевага означає високий рівень сформованості іншомовних навичок.
- Технології відстежують процес навчання учня, аналізуючи прогрес і навчальні досягнення. Такий доступ дозволяє співпрацювати учням і вчителям, виявляти слабкі місця, оптимізуючи процес навчання.
- Багато додатків мають елементи гейміфікації, які збагачують процес навчання. Списки лідерів і відзнаки за найкраще виконане завдання формують здорову конкуренцію.

На основі ґрунтовного аналізу широкого спектру мобільних додатків і платформ для вивчення іноземної мови, професор Острозької академії В. Жуковський [16] запропонував свою класифікацію додатків, а саме:

- за навчальною метою: для формування навичок (граматичних, фонетичних, лексичних), для розвитку писемного мовлення, аудіювання і

читання, для автоматизованого перекладу;

- за віковою категорією;
- за типом операційної системи;
- за типом локалізації (серверне забезпечення);
- за популярністю.

Використання мобільних застосунків дозволяє вирішити низку дидактичних задач, а саме:

- вдосконалити навички і вміння читання різних текстів, з використанням матеріалів різної складності;
- покращити адитивні навички шляхом слухання текстів, пісень, епізодів з фільмів;
- вдосконалити навички письма;
- збагачувати словниковий запас лексиною сучасної іноземної мови;
- ознайомлювати учнів з культурою народу, мова якого вивчається;
- удосконалювати граматичні навички шляхом виконання різних завдань;
- мотивувати учнів до вивчення іноземної мови;
- формувати навички командної роботи, логічного і критичного мислення.

Усі інформаційні технології повинні бути зручними та доступними для учнів і викладачів. За спостереженнями Н. Саєнко, вчитель повинен не тільки досконало володіти інформаційними технологіями, але й мати розвинену уяву, вміло використовувати інтерактивні навчальні платформи, бути прогресивним [10, с. 110].

Дослідження О. В. Шмирова засвідчують, що інформаційні технології скорочують час навчання майже втричі, а продуктивність збільшується через одночасне застосування звуку і візуальних методів [11, с. 85]. Таким чином, Інтернет у вивченні іноземної мови відіграє роль корисного ресурсу. За допомогою технологій вчителі створюють цікаві матеріали, тим самим заохочуючи учнів до вивчення іноземної мови. Продуктивність роботи учнів на

уроках значно зростає з використанням новітніх інформаційних технологій.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що інформаційні технології відіграють важливу роль у навчанні іноземної мови. За їх допомогою учні розвивають різні іншомовні навички та вміння, формують критичне мислення. Більше того, дослідження доводять, що інформаційні технології значно скорочують час навчання, а продуктивність зростає через одночасне використання звукових і візуальних ефектів.

Сьогодні користувачі різних операційних систем мають широкий вибір додатків, які підвищують зацікавленість у вивченні іноземних мов. Сучасні застосунки містять різні розділи вивчення складових іноземної мови: покращення лексики, вдосконалення граматики, розвиток мовного чуття та покращення усного мовлення з носіями мови.

Підсумовуючи все сказане вище, можна зробити висновок, що мобільні додатки – це потужний інструмент навчання іноземної мови. Вони допомагають розв’язати цілу низку дидактичних завдань:

- формують пасивний і активний словниковий запас;
- розвивають вміння, навички і активізують знання різних видів діяльності;
- підвищують мотивацію і прищеплюють інтерес учням до іноземної мови;
- навчають користувачів самостійно вивчати мову через комплекс різнотипних завдань;
- розвивають критичне і логічне мислення.

Варто додати, що у світі технологічного прогресу вчителям потрібно бути технічно грамотними для досягнення максимальної ефективності у навчанні іноземної мови через мобільні додатки. Необхідно постійно вивчати і аналізувати різні можливості мобільних додатків і програм для опанування іноземної мови.

2.2. Порівняльна характеристика найпопулярніших мобільних додатків

У сучасному світі користувачі різних операційних систем мають доступ до різних додатків, що полегшують вивчення мови і підвищують до неї інтерес. За допомогою програм для вивчення іноземної мови можна удосконалити словниковий запас, прослухати аудіозаписи із завданнями до них, потренувати граматику, поглибити навички усного мовлення з носіями мови.

Наведемо приклади найпопулярніших додатків для вивчення англійської мови, зокрема для ефективного формування лексичної компетентності.

Duolingo. Додаток (Рисунок 2.1.) побудований у формі дерева досягнень. Для того, щоб перейти до наступного рівня, потрібно набрати певну кількість балів. Застосунок тренує усі необхідні аспекти вивчення англійської мови: граматику, лексику, фонетику. Окрім англійської, додаток пропонує на вибір ще 5 додаткових мов. Як правило, вивчення мови відбувається в ігровій формі. Ігри передбачають переклад слів або промовляння слів у мікрофон.

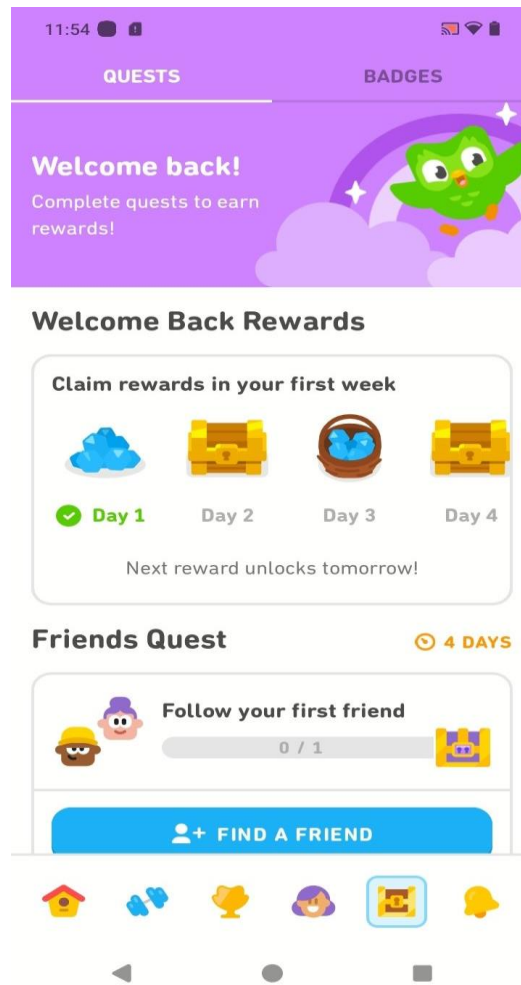

Рисунок 2.1. Duolingo

Особливість програми полягає в тому, що сова – символ Duolingo – надокучлива. Якщо забути пройти урок, сповіщення з програми показуватиме, що шлях з навчального шляху збитий. Таким чином, програма формує корисну звичку вивчати іноземну мову щодня. Основний принцип програми полягає в запам'ятовуванні фраз. Застосунок підходить здебільшого для вивчення лексичних одиниць. Не менш важливою перевагою програми є те, що основні її функції безкоштовні. Основний недолік полягає у відсутності теоретичного матеріалу, тому додаток підходить лише користувачам з базовим рівнем мови.

Memrise. Абсолютно безкоштовна програма (Рисунок 2.2.), яка використовує картки на різні тематики в якості інструменту навчання. Основна її функція – це вивчення іноземної мови за допомогою різнопланового контенту.

Italian - The Basics 1

Choose the translation that matches what's in the video

1 come on!

2 it's over!

3 watch out! (to a man)

4 have fun! (to one person)

I don't know

Рисунок 2.2. Memrise.

Картки допомагають повторити лексичні одиниці, а час, розрахований на їх запам'ятовування, – чималий. Багато карток створюють користувачі, тому є великий вибір тем для повторення. Ця програма не дозволяє вільно оволодіти мовою, проте призначена для розширення словникового запасу. Для деяких користувачів, у преміум-версії програми доступна функція розпізнавання мови, що покращує вимову шляхом повторення слів за носіями мови.

Quizlet. Програма (Рисунок 2.3.), яка працює за принципом інтервального повторення. Застосунок надає матеріал для вивчення постійно, не дозволяючи його забути. Таким чином тренується пам'ять і концентрація уваги. Заняття в програмі рівномірно розподілені, що дозволяє засвоїти більше інформації. Типи запитань у Quizlet добре продумані та розроблені так, щоб користувачі встигали відповісти на найбільшу кількість запитань за короткий час. Запитання поставлені від найпростішого до найскладнішого, таким чином

забезпечуючи підтримку у процесі вивчення лексичного матеріалу. Застосунок допомагає учням поставити перед собою конкретну навчальну ціль і досягнути її, виконуючи різнорівневі завдання і підвищуючи прогрес вивчення.

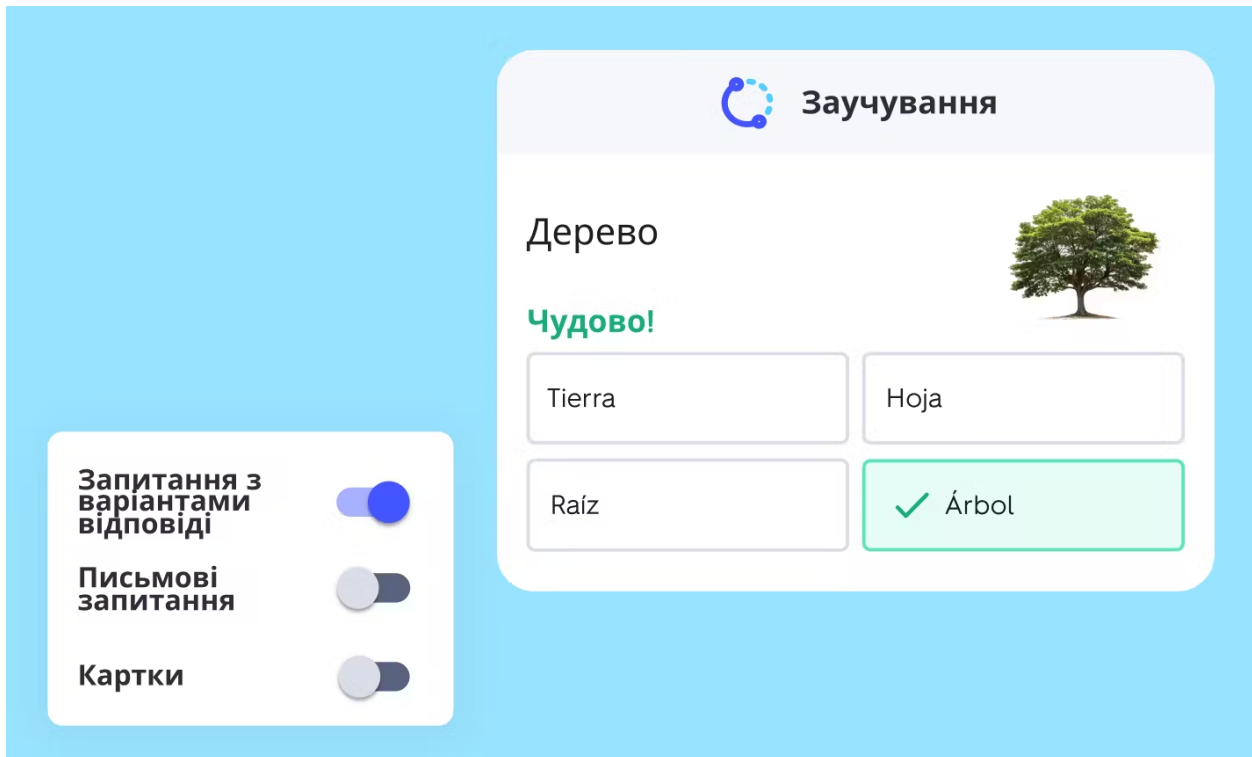

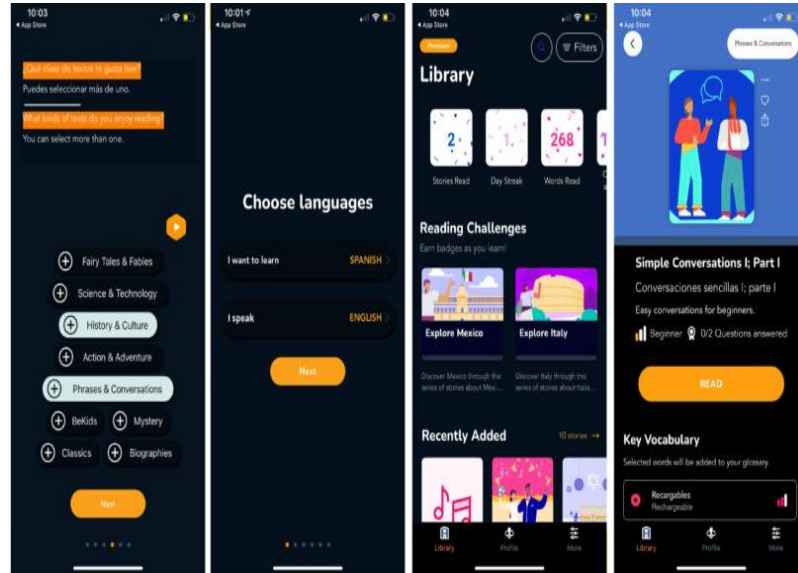
Рисунок 2.3. Quizlet.

Rosetta Stone. Один із найстаріших додатків для вивчення англійської мови. Програма пропонує короткотривалий урок тривалістю 5-10 хвилин. Вивчення слів і граматики побудовано на основі асоціативного ряду із зображеннями. Така стратегія вивчення англійської мови допомагає зрозуміти мову інтуїтивно і правильно побудувати речення. Програма тренує правильну вимову слів та забезпечує можливість відвідувати онлайн-заняття з носіями мови. Перевагою програми є також те, що вона надає доступ до вивчення ще 24 мов, окрім англійської. З іншого боку, додаток надто дороговартісний і не підходить для самостійного вивчення мови.

Babbel. Програма пропонує 14 мов для вивчення. Додаток сфокусований на розмовних навичках, кожен урок структурований. Заняття складається з вивчення базової лексики, потім підібраний розділ граматики, який тренує вимову і правопис, зрештою практика говоріння. Окрім уроків для початківців, Babbel пропонує спеціалізовані пакети навчання, які покращують окремі мовні навички залежно від потреб користувачів. Можна доєднуватися на онлайн-уроки з викладачами та працювати в групах. Недоліком застосунку є те, що він не безкоштовний, має мало ігрових елементів і наразі не має зручного українського інтерфейсу, що унеможлиблює користування для більшості людей.

Busuu. Мобільний застосунок пропонує завдання на розвиток усіх мовленнєвих компетентностей: говоріння, читання, аудіювання, письма у різноманітних форматах: від лексичних карток до науково-популярних статей. У програмі можна відстежувати особистий прогрес, склавши навчальний план. Для узагальнення вивченого матеріалу пропонуються тести. Варто зазначити, що програма пропонує 12 різних мов на вибір для вивчення. Хоча програма безкоштовна, деякі її функції платні, а безкоштовні функції обмежені у користуванні.

Beelinguapp. Мова в додатку (Рисунок 2.4.) опановується методом прочитання одного і того самого тексту іноземною мовою та рідною. Текст можна слухати в аудіозаписі по декілька разів, тренуючи сприйняття мови на

слух. Після закінчення вправи, пропонується тест на основі прочитаного. Додаток пропонує на вибір 14 мов.

Рисунок 2.4. Beelinguapp.

До недоліків застосунка належить платна версія, яка характеризується більшою функціональністю, але її потрібно оформлювати щонайменше на рік. Наприклад, у платній версії доступні вправи на засвоєння лексичного матеріалу, а безкоштовна пропонує лише меншу частину навчального контенту, тому платна версія має більше можливостей.

Lingodeer. Програма (Рисунок 2.5.) побудована таким чином, щоб початківці змогли досягнути середнього рівня оволодіння іноземною мовою. Нові лексичні одиниці вивчаються у контексті для кращого засвоєння лексичного матеріалу. Уроки оформлені лаконічно в ігровому форматі. Кожен урок супроводжується підказками, які потрібно прочитати перед початком роботи. Завдання можна проходити самостійно від найлегшого до найважчого

рівня складності.

Хоча програма містить ігрові елементи, вона є складнішою для самостійного вивчення англійської мови у порівнянні з Duolingo, яка є більш гейміфікованою. Цей застосунок більше підходить для вивчення різних варіантів китайської або японської мов. Щоб перевірити чи програма підійде для вивчення англійської мови, потрібно спробувати її безкоштовну версію. Свої заняття потрібно доповнювати мовною практикою з носіями мови для досягнення бажаного прогресу.

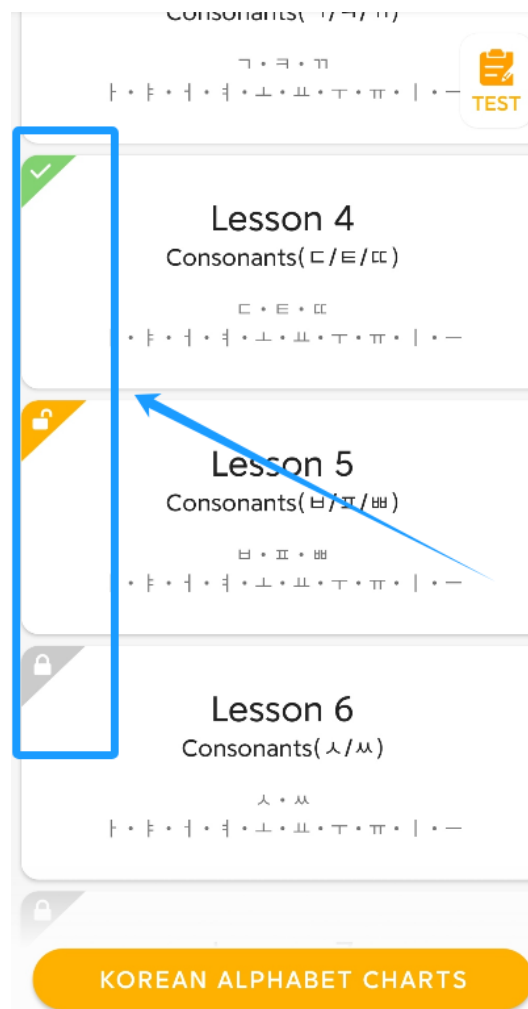

Рисунок 2.5. Lingodeer

Easy Ten. Мобільний застосунок розрахований на вивчення лексики і

збагачення лексичного запасу на 10 нових одиниць щодня. Опанувавши частовживані слова, можна вільно спілкуватися англійською мовою. Урок розрахований всього на 20 хвилин на день, що дозволяє вчитися будь-коли. Кожне заняття пропонує цікавий лексичний матеріал, тренування вимови шляхом повторення за носіями. Лексичні одиниці розподілені за темами, а прогрес можна відстежувати за допомогою календаря. Вагомою перевагою є те, що програма абсолютно безкоштовна для всіх типів операційних систем. Мобільний застосунок підходить лише для формування та вдосконалення лексичних навичок.

Tongo. Багатофункціональний додаток пропонує різноаспектні завдання для вивчення англійської мови. Перед завантаженням програми пропонується пройти тест на рівень володіння мовою, а також бонусом є те, що іноземна мова вивчається за інтересами. Завдання спрямовані на засвоєння лексичних одиниць та граматичних конструкцій.

Вправи супроводжуються детальними поясненнями з прикладами вживання конструкцій у реченнях та вправами на переклад. Додатково можна ознайомитися з бібліотекою в електронному форматі, де зібрані підручники, статті, які можна опрацьовувати у зручному варіанті: читаючи або слухаючи. При цьому з тексту можна виділяти незнайомі лексичні одиниці, аби потім їх повторювати за допомогою флеш-карток. Більшість матеріалів має безкоштовну версію, хоча можна придбати і преміум-підписку. Додаток не підходить для початківців, він більше орієнтований на користувачів з достатнім рівнем володіння англійською мовою.

Як бачимо, у сучасному світі не варто витратити багато часу на вивчення англійської мови за допомогою друкованих матеріалів, оскільки у світі технологій для ефективного опанування англійською мовою необхідно інсталювати мобільні додатки та удосконалювати лексичну компетентність у будь-який час та з будь-якого зручного місця.

Різні мобільні додатки мають різні можливості. Їх потрібно обирати залежно від освітніх потреб. Мобільні застосунки розроблені відповідно до конкретних потреб користувачів, які опановують англійську мову. Ефективність використання мобільних додатків залежить від конкретних навчальних цілей, оскільки різнорівневі завдання у кожному з них допомагають досягти бажаних результатів, відстежуючи навчальний прогрес. Інтерактивні платформи і візуальність матеріалів допомагають покращити процес навчання, роблячи його легким і цікавим.

2.3. Переваги та недоліки мобільних додатків

Кожен із проаналізованих мобільних додатків базується на певному аспекті та має свої переваги й недоліки. Серед переваг можна виокремити різноманітність функцій для вивчення мови, ігровий формат, зручність і цілодобовий доступ до навчальних матеріалів.

Серед недоліків – недостатність в більшості програм матеріалів для охоплення всіх аспектів мови, обмежений доступ до деяких функцій програм через неможливість оплати.

Актуальність впровадження мобільних додатків в освітній процес обумовлена такими факторами:

- Швидким розвитком технологічного процесу. З розвитком технологій зросла кількість додатків для вивчення англійської мови, що вимагає глибшого аналізу їх впливу на користувачів.
- Заміною традиційних методів навчання. Застосунки впливають на якість вивчення іноземної мови, витісняючи традиційне навчання.
- Інтеграція мобільних застосунків в навчальний процес стала важливим питанням для вчителів-методистів. Додатки мають бути розроблені відповідно до педагогічних стандартів, а їхній контент має бути лексично багатим та інформативним.

Один із впливових дослідників цього питання Я. Ангелов [5, с. 757] розглядає цю проблему з точки зору доступності. Його дослідження показують, що мобільні додатки долають розрив між учнями та ресурсами.

Нещодавні дослідження підтвердили ефективність додатків у залученості учнів в навчальний процес [7, с. 31]. Н. Бахмат вивчала вплив мобільних додатків на процес вивчення іноземної мови серед студентів. Висновки дослідження вказали на те, що технології сприяють активному засвоєнню навчального матеріалу, роблячи освітній процес цікавим та інтерактивним. Вікторини, аудіо-, відеоматеріали створюють приємну атмосферу під час навчання.

Серед ключових можливостей додатків можна виокремити наступні:

- **Навчальний менеджмент.** Сьогоднішнє навчання в період блекаутів важко уявити без діджиталізації, тому застосунки для вивчення іноземної мови містять повноцінний матеріал для навчання, охоплюючи всі мовні та мовленнєві аспекти.
- **Засоби комунікації.** Мобільні додатки надають комунікативний простір для викладачів та учнів. Обмін файлами, чати – найпотрібніші інструменти електронного навчання.
- **Медіа засоби.** Застосунки пропонують великий вибір інтерактивних елементів для залучення користувачів. Сучасні додатки пропонують вивчення мови через рілси, подкасти, навчальні мобільні ігри.
- **Гейміфікація.** Як зазначалось раніше, застосунки використовують відеоігри для привернення уваги. Система квесту і відстеження прогресу мотивує до регулярних занять.
- **Персоналізація.** Одна з найкращих можливостей застосунків – персоналізація. Персоналізація підлаштовує навчальний процес індивідуально під кожного учня. Додатки налаштовують цей процес автоматично. Програми самостійно підбирають контент під потреби

користувачів.

Як бачимо, різноманітні сучасні гаджети допомагають вирішувати велику кількість завдань за короткий термін. Сучасна молодь ознайомена з різними гаджетами з раннього віку. В сучасному світі існує величезна кількість програм для вивчення іноземної мови. Діджиталізація підвищує інтерес молоді до вивчення іноземної мови, оскільки мобільні застосунки автоматично і миттєво показують результат та перевіряють виконані завдання. Мобільні додатки допомагають не розгубити увагу учнів на уроках англійської мови, правильно вибудувати систему мотивації. Використання додатків полегшує взаємодію між учнями і вчителем, роблячи процес продуктивнішим та цікавішим.

Проаналізувавши усе вищесказане, слід виокремити переваги та недоліки використання мобільних додатків для формування лексичної компетентності.

По-перше, до беззаперечних переваг мобільних додатків належить швидкий доступ до будь-яких навчальних програм з будь-якого місця та в будь-який час, постійний зв'язок з вчителем, урахування індивідуальних особливостей учнів. Більше того, до переваг можна віднести процес вивчення мови у формі гри, тому що додатки подібні на гру з проходженням рівнів.

По-друге, більшість додатків для вивчення мови безкоштовні або за мінімальну плату, що робить їх ще доступнішими для кожного користувача.

По-третє, вагомою перевагою мобільних додатків є гнучкість. Додатки підходять абсолютно для всіх користувачів, оскільки адаптовані під кожен рівень володіння іноземною мовою, включаючи велику кількість різнорівневих завдань з цілодобовим доступом до них.

Окрім цього, в наш час смартфони та інші портативні пристрої – це речі першої необхідності, тому завантажені на них мобільні додатки – це найпростіший спосіб оволодіння іноземною мовою за короткий термін. Важливо зазначити, що мобільні додатки допомагають практикувати різні мовні та мовленнєві навички. Один і той самий розділ можна вивчати з різних аспектів,

тренуючи аудіювання, говоріння, читання та письмо в зручному форматі.

Проте, з іншого боку, вивчаючи мову через пристрої учні стикаються з такими труднощами:

- відволікання уваги і залежність від смартфона, оскільки постійне проведення часу в смартфоні і перегляд сповіщень від різних джерел погіршує пам'ять і знижує концентрацію уваги;

- незручність при роботі із завданнями, які містять графічні зображення через обмежений розмір дисплею;

- обмежена співпраця з іншими учнями і вчителем і як наслідок – нестача живого спілкування.

Додатки можуть не працювати через технічні проблеми, а оновлення заважає навчальній діяльності. Деяким вчителям бракує досвіду роботи з інформаційними технологіями, тому вони вважають додатки несумісними з навчальним процесом.

Частотними є ситуації, коли додатки не повністю охоплюють навчальний матеріал через нестачу відповідних ресурсів.

Проаналізувавши усе вищесказане, приходимо до висновку, що діджиталізація є невід'ємною складовою навчального процесу. Технічний процес поглиблює і урізноманітнює процес навчання, роблячи його ефективним і швидким. Сучасні технології все більше витісняють традиційні методи навчання.

Мобільні пристрої мають великий вплив на освітній процес, тому важливо щоб їхнє використання було раціональним і корисним. Мобільні додатки урізноманітнюють процес навчання, допомагають практикувати різні мовні аспекти, є зручними засобами для вивчення іноземної мови, чим викликають невимовну популярність серед користувачів.

З іншого боку, мобільні додатки – це пілотний проект, який ще знаходиться в процесі розвитку, оскільки деякі з них мають недостатню

кількість матеріалів для вивчення, що ускладнює навчальний процес. Серед недоліків варто виділити залежність і відволікання від процесу вивчення іноземної мови через сповіщення від інших джерел. Смартфони позбавляють повноцінної співпраці з іншими учнями та вчителем.

Зважаючи на усі переваги і недоліки, варто зазначити, що грамотна робота з мобільними додатками залежить також і від правильного підходу вчителя до процесу навчання. Хоча мобільні додатки сприяють правильній обробці інформації, розвивають самостійність, критичне і логічне мислення, потрібно постійно оптимізувати, вивчати, розробляти і аналізувати їх нові можливості для вивчення іноземної мови.

РОЗДІЛ 3.

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

3.1. Діагностика рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів

Для сучасного прогресивного вчителя англійської мови є великим викликом одночасно розвинути в учнів усі навички мовленнєвої діяльності. Поєднання традиційних та інноваційних методів навчання на уроках англійської мови є надзвичайно важливим та на часі.

Щоб дослідити ефективність використання мобільних додатків на уроках англійської мови, було проведено педагогічний експеримент. Завдання експерименту полягало в доведенні або спростуванні ефективності використання мобільних додатків для формування лексичної компетентності учнів основної школи.

Базою для проведення експерименту стала Луцька філія Львівського фахового медичного коледжу «Монада». В експерименті приймали участь 25 студентів групи ЗТСТФМЛС-0 (контрольна група) та 15 студентів групи ЗТ-1 (експериментальна група).

Експеримент складався з трьох етапів:

1. Тестування студентів задля визначення рівня сформованості лексичної компетентності.
2. Проведення навчальних занять з використанням різноманітних

мобільних додатків.

3. Виявлення ефективності та доцільності використання мобільних додатків для формування лексичної компетентності.

Під час тестування студенти виконували контрольну роботу з теми «Personality» (Рисунок 3.1).

I. Complete the sentences:

Bossy sociable relaxed charming aggressive energetic independent competitive ambitious

1. The middle children are usually ... and ...
2. Ten-year-olds are incredible ...
3. The first born children are often ...
4. The oldest children are quite ... and even ... especially when they don't get what they want.
5. The youngest in the family are...and quite.

II. Make up word-combinations:

Model: a selfish person, independent teenagers

Shy, serious, hard-working, lazy, wise, cheerful, friendly, spoilt, ill-mannered, attentive, strict	People, pupils, girl, classmate, teacher, ma, children, child, boy, parents, only children
---	--

III. Write about yourself (your friend, your relative). Describe personality.

IV. Answer the question.

How do you understand the term «Personality»?

V. Listen to this short text about personality. Then read it individually and make

Name: _____ Date: ____/____/____

True Colours

People who wear white want to be thought as thoughtful, open-minded and considerate. Lovers of white can also be determinate and calculating.

Those who dress mainly in black hope that it makes them look cool and mysterious. However, wearing black is often a sign of insecurity and may even mean that you are a little selfish.

Blue is a calming colour so if it's your favourite colour you are probably calm and peaceful. It stimulates your ability to let go of past and move forward. Blue people are often hardworking and determined. Unfortunately they are also pretty mean when it comes to money and giving presents.

Red is a stimulating colour. It's a good idea to wear it when your energy levels are low and avoid it if you're feeling angry or irritated. Red stimulates passion and if you frequently choose it in the morning, you want to be seen positive and easy. You also tend to be moody and others should beware of your fiery temper.

Green is the colour of new life and it stimulates the growth of new ideas. Green also awakens compassion and warm feelings towards others. Green-lovers are very competitive and outspoken when it comes to telling others that they're wrong about something.

Yellow develops mental activity, co-ordination and communication. If you're feeling tired or run-down it's a good choice. "Yellow people" are outgoing and great fun to be with. Unfortunately they've also a good reputation for being a tiny bit immature.

Orange is an all-round stimulant. It can increase your health and vitality as well as brighten your mood. If when you open up your wardrobe orange is your main view, you are creative, friendly, happy and self-confident. The only problems are that orange lovers are quite often inconsiderate and tend to let other people down.

a list of adjectives mentioned in the text.

Рисунок 3.1. Контрольна робота з теми «Personality»

Як бачимо, у контрольній роботі містяться завдання для перевірки рівня сформованості лексичної компетентності в різних видах мовленнєвої діяльності:

1) усне мовлення (відповідність теми, зв'язне мовлення і мислення, правильна вимова, влучне використання лексики і граматики, чітка інтонація);

2) письмо (доцільне використання лексики, граматики, вставних слів, відповідність завданню, послідовність викладу думок, стилістичне оформлення);

3) читання (цілісне розуміння тексту, вміння виокремлювати ключову інформацію, невідомі слова в контексті та їх розуміння);

4) слухання (розпізнавання інформації на слух, виконання завдань після прослуховування, розуміння ключової інформації).

Оцінювання контрольних робіт здійснювалось за відповідними рівнями з

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) може розрізнати об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

урахуванням критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (Рисунок 4.2).

Рисунок 3.2. Чинні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів

Результати тестування рівня сформованості англomовної лексичної компетентності студентів контрольної групи ЗТСТФМ-0 наведено в Таблиці 3.1.

Результати тестування студентів групи ЗТСТФМ-0

Таблиця 3.1.

ІБ студента	Говоріння	Письмо	Читання	Аудіювання
Антонюк Вікторія	6	6	8	6
Борисюк Георгій	6	6	7	7
Семенюк Діана	9	10	10	9
Мельничук Кіра	9	10	9	9
Маригода Тимофій	8	7	8	7
Пархомчук Ольга	10	9	9	9
Романюк Олег	8	8	9	9
Пачковська Христя	7	10	9	10
Подгорняк Дарина	9	10	10	10
Савенко Марк	9	9	9	9
Коняєва Дарина	9	10	10	8
Капітанюк Вікторія	8	7	8	10
Сарапін Давид	10	10	10	10
Іванова Олександра	9	8	8	8
Зборовська Руслана	7	6	7	7
Гнитецька Анастасія	9	9	9	9
Лотоцька Анна	9	8	8	8
Власюк Ілля	7	8	8	6

Дік Олександра	8	8	8	8
Суворова Міла	10	10	10	10

Результати тестування рівня сформованості лексичної компетентності студентів експериментальної групи ЗТ-1 наведено у таблиці 3.2.

Результати тестування студентів групи ЗТ-1

Таблиця 3.2.

ПІБ студента	Говоріння	Письмо	Читання	Аудіювання
Вовк Роман	6	6	5	6
Ведмідь Денис	7	8	7	7
Загоруйко Аліна	8	7	7	9
Кашпоровська	9	6	8	10
Киселецький Вадим	7	7	9	10
Мідний Артем	6	6	6	10
Москвич Дар'я	9	9	8	10
Кучик Анна	5	5	7	9
Протолик Марія	6	6	6	10
Сидорова Софія	4	5	6	7
Мельник Ігор	8	8	8	10
Чепелевський Олег	10	9	10	10
Хайнський Давид	7	7	10	10
Швець Богдан	9	9	9	9
Ясенева Софія	6	7	7	8

Таким чином, на основі табличних показників тестування найкраще сформованими в студентів є навички письма і читання. З усім мовленням і

аудіюванням виникли труднощі. Результати тестування в групі ЗТ-1 є нижчими, тому ця група була обрана як експериментальна, а група ЗТСТФМ-0 – контрольна.

3.2. Формування лексичної компетентності учнів за допомогою мобільних додатків

Пропоновані учням прості мобільні застосунки, такі як Duolingo, Quizlet, Memrise, не лише ознайомили учнів із сучасними засобами для вивчення англійської мови, а й сприяли формуванню позитивної атмосфери під час навчання іншомовного спілкування. При виборі зручних мобільних додатків для учнів враховувались такі критерії, як: безкоштовна версія, зручність у використанні, великий вибір матеріалів, креативний інтерфейс.

Як відомо, ефективність навчання збільшується при використанні наочності, а мобільне навчання об'єднує всі матеріали на одному пристрої.

Формування лексичної компетентності учнів на уроках англійської мови за допомогою мобільних застосунків включало декілька етапів.

На першому етапі поступово вводились нові лексичні одиниці. Вчитель демонстрував приклади використання лексичних одиниць та презентував правила їх вимови й написання. Учні відповідали на запитання вчителя, а потім опрацьовували самостійно лексичний матеріал за допомогою мобільних додатків

На другому етапі відбувалось засвоєння лексичного матеріалу. Студенти виконували цілу низку різнопланових завдань в мобільних додатках для автоматизації нових лексичних одиниць. Працювали з текстами, обговорювали їх, виконували післятекстові завдання. Вчитель тим часом аналізував роботу учнів на уроці, робив певні висновки щодо покращення їх знань.

Третій етап передбачав ситуативне вживання засвоєних лексичних одиниць у монологічному та діалогічному мовленні, а також контекстне розуміння лексичних одиниць при читанні й аудіюванні.

Для показу використання мобільних додатків у формуванні лексичної компетентності, використовувався звичайний план-конспект уроку англійської мови в 9 класі.

Topic: «At the restaurant».

Objectives:

- to improve lexical and listening skills;
- to learn how to make up dialogues and to improve writing and speaking skills.

Materials: book, Power Point presentation, additional materials (mobile apps).

The beginning of the lesson:

1. Greeting - 2 min.
2. Warm up - 5 min.

The main part of the lesson:

1. Vocabulary building -15 min.
2. Listening activity -15 min.
3. Speaking activity -15 min.

The end of the lesson:

1. Conclusions - 10 min.
2. Home assignment - 2 min.
3. Assessment - 1 min.

PROCEDURE

THE BEGINNING OF THE LESSON

1. Greeting

- Good morning, students!
- Good morning, teacher!
- How are you today? Glad to see you.
- We are good.
- Are you ready for the lesson?
- Yes!
- Let's start!

2. Aim

Today we will learn something new about the culture of nutrition. Besides, we will practice making order in the restaurant.

3. Warm up

At first, answer some questions, please.

What is your favorite restaurant?

What do you usually order?

THE MAIN PART OF THE LESSON

1. Vocabulary

At first, let us review some new words. Try to mention as many words from the topic «Restaurant» as you can. Then make sentences.

2. Listening

You were so smart in the previous exercise. However, we need more practice.

2.1. Pre-listening task

We will listen to the conversation of people in the restaurant. Before listening let us revise some phrases. Tap on the link (the exercise is here).

- So, what is it?
- The menu.
- Describe me which positions do we have here.

2.2. While-listening.

- Great! Now, while listen to the dialogue translate some sentences.

- Я хочу замовити суп.
- Що будете пити?
- Я буду каву і десерт.

3. Speaking

- You did a great job! So, now make your own dialogue at the restaurant.

THE END OF THE LESSON

1. Conclusions.

2. Home assignment

- You are so smart!
- Thank you!
- We have been speaking about the restaurant today. So, at home make your own restaurant menu.

3. Reflection

- I hope you love our lesson. Tell me, what do you like the most.

<https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/listening/a2-listening/eating->

out

THE BOAT RESTAURANT

STARTERS	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Tomato Soup</td><td style="text-align: right;">£2.00</td></tr> <tr><td>French Onion Soup</td><td style="text-align: right;">£2.50</td></tr> <tr><td>Tomato Salad</td><td style="text-align: right;">£2.90</td></tr> <tr><td>Chicken Salad</td><td style="text-align: right;">£3.30</td></tr> </table> <p style="font-size: small; margin-top: 5px;">All starters are served with bread and butter</p>	Tomato Soup	£2.00	French Onion Soup	£2.50	Tomato Salad	£2.90	Chicken Salad	£3.30	<h3 style="margin: 0;">SNACKS</h3> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">Lunchtime only</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Vegetable omelette £3.25</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Cheese Burger £3.20</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Cheese & tomato sandwich £3.25</td> <td style="padding: 5px;">Chocolate cake £2.25</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Chicken sandwich £3.50</td> <td style="padding: 5px;">Burger £2.90</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Cheese omelette £3.50</td> <td></td> </tr> </table> <p style="font-size: x-small; margin-top: 5px;">All snacks are served with salad and chips</p>	Vegetable omelette £3.25	Cheese Burger £3.20	Cheese & tomato sandwich £3.25	Chocolate cake £2.25	Chicken sandwich £3.50	Burger £2.90	Cheese omelette £3.50							
Tomato Soup	£2.00																							
French Onion Soup	£2.50																							
Tomato Salad	£2.90																							
Chicken Salad	£3.30																							
Vegetable omelette £3.25	Cheese Burger £3.20																							
Cheese & tomato sandwich £3.25	Chocolate cake £2.25																							
Chicken sandwich £3.50	Burger £2.90																							
Cheese omelette £3.50																								
	<h3 style="margin: 0;">MAIN COURSES</h3> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>German sausage and chips</td><td style="text-align: right;">£6.50</td></tr> <tr><td>Grilled fish and potatoes</td><td style="text-align: right;">£6.25</td></tr> <tr><td>Italian cheese & tomato pizza</td><td style="text-align: right;">£4.85</td></tr> <tr><td>Thai chicken and rice</td><td style="text-align: right;">£5.95</td></tr> <tr><td>Vegetable pasta</td><td style="text-align: right;">£4.85</td></tr> <tr><td>Roast chicken and potatoes</td><td style="text-align: right;">£5.95</td></tr> </table>	German sausage and chips	£6.50	Grilled fish and potatoes	£6.25	Italian cheese & tomato pizza	£4.85	Thai chicken and rice	£5.95	Vegetable pasta	£4.85	Roast chicken and potatoes	£5.95											
German sausage and chips	£6.50																							
Grilled fish and potatoes	£6.25																							
Italian cheese & tomato pizza	£4.85																							
Thai chicken and rice	£5.95																							
Vegetable pasta	£4.85																							
Roast chicken and potatoes	£5.95																							
DRINKS	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Mineral water</td><td style="text-align: right;">£1.00</td></tr> <tr><td>Fresh orange juice</td><td style="text-align: right;">£1.25</td></tr> <tr><td>Soft drinks</td><td style="text-align: right;">£1.30</td></tr> <tr><td>English Tea</td><td style="text-align: right;">£0.90</td></tr> <tr><td>Irish Cream Coffee</td><td style="text-align: right;">£0.90</td></tr> </table>	Mineral water	£1.00	Fresh orange juice	£1.25	Soft drinks	£1.30	English Tea	£0.90	Irish Cream Coffee	£0.90	<h3 style="margin: 0;">DESSERTS</h3> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Fruit salad and cream</td><td style="text-align: right;">£2.25</td></tr> <tr><td>Ice cream</td><td style="text-align: right;">£2.00</td></tr> <tr><td colspan="2" style="font-size: x-small;">(choose from chocolate, coffee, or lemon)</td></tr> <tr><td>Lemon cake</td><td style="text-align: right;">£2.25</td></tr> <tr><td>Chocolate cake</td><td style="text-align: right;">£2.25</td></tr> <tr><td>Cheese and biscuits</td><td style="text-align: right;">£2.50</td></tr> </table>	Fruit salad and cream	£2.25	Ice cream	£2.00	(choose from chocolate, coffee, or lemon)		Lemon cake	£2.25	Chocolate cake	£2.25	Cheese and biscuits	£2.50
Mineral water	£1.00																							
Fresh orange juice	£1.25																							
Soft drinks	£1.30																							
English Tea	£0.90																							
Irish Cream Coffee	£0.90																							
Fruit salad and cream	£2.25																							
Ice cream	£2.00																							
(choose from chocolate, coffee, or lemon)																								
Lemon cake	£2.25																							
Chocolate cake	£2.25																							
Cheese and biscuits	£2.50																							

Lunch served 12:30 - 2:30pm / Dinner served 6:00 - 9:00pm

Рисунок 3.3. Вправа перед слуханням

3.3. Аналіз результатів експериментального дослідження

Після проведення уроків мови з використанням мобільних додатків для перевірки рівня сформованості лексичної компетентності учні контрольного і експериментального класів написали ще одну контрольну роботу.

1. Listen to the conversation. Write one word in the sentence.

1. The children go to the farm every Saturday _____ afternoon.

2. Mrs. _____ lives on the farm.
3. The children _____ Mrs. Plant's potatoes for her.
4. The children ride their _____ to the farm.
5. Her kitten calls _____.
6. The pets on the farm are very _____.

2. Read and think which words may be in the gaps.

Peel and _____

Cook _____

Mix _____

Rub _____

Bake for _____

Put in bottom of _____

3. Answer the questions.

1. What do you usually order in the restaurant?
2. Describe your favorite dish.

4. Write the recipe of your favorite dish.

Як бачимо, ця контрольна робота містить аналогічні завдання з діагностичним тестуванням, яке було проведено перед педагогічним експериментом, а саме завдання, зорієнтовані на перевірку засвоєння лексичного матеріалу та виявлення змін у рівні сформованості навичок аудіювання, читання, письма та усного мовлення.

Результати тестування рівня сформованості лексичної компетентності учнів контрольної групи подано в Таблиці 3.3.

Результати тестування студентів групи ЗТСТФМ-0

Таблиця 3.3.

ШБ учня	Усне мовлення	Аудіювання	Читання	Письмо
---------	---------------	------------	---------	--------

Антонюк В	7	8	6	5
Борисюк Г	7	7	7	7
Семенюк Діана	9	9	9	9
Мельничук Кіра	9	9	9	9
Маригода Т	7	8	8	7
Пархомчук О	9	9	9	9
Романюк Олег	9	7	7	9
Пачковська Х	8	8	8	10
Подгорняк Д	10	8	8	8
Савенко Марк	9	9	9	9
Коняєва Дарина	9	9	9	10
Капітанюк В	8	8	7	8
Сарапін Давид	10	11	10	10
Іванова О	8	8	8	8
Зборовська Р	7	7	7	7
Гнитецька А	10	10	9	9
Лотоцька Анна	10	10	10	10
Власюк Ілля	7	7	8	8
Дік Олександра	9	9	7	8
Суворова Міла	11	11	8	10

Результати тестування рівня сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної групи наведено в Таблиці 3.4.

Результати тестування студентів групи ЗТ-1

Таблиця 3.4.

ІМ'Я учня	Аудіювання	Читання	Мовлення	Письмо
Вовк Роман	6	6	6	7

Ведмідь Денис	8	8	9	9
Загоруйко Аліна	10	10	10	8
Кашпоровська	10	11	10	10
Киселецький В	10	10	10	10
Мідний Артем	9	11	10	10
Москвич Дар'я	10	10	10	10
Кучик Анна	8	8	8	8
Протолик Марія	9	9	9	9
Сидорова С	8	8	8	9
Мельник Ігор	10	10	10	10
Чепелевський О	10	10	10	10
Хаїнський Д	11	11	10	10
Швець Богдан	11	9	9	9
Ясенева Софія	10	10	10	10

Проаналізувавши результати оцінювання та порівнявши їх із попередніми результатами тестування, можна зробити висновок, що мобільні додатки значно підвищили продуктивність роботи учнів, покращили навички читання, аудіювання, говоріння та письма. Як результат, рівень лексичної компетентності учнів експериментальної групи став помітно вищим, в той час як помітних змін у рівні сформованості лексичної компетентності учнів контрольної групи не відбулося.

Таким чином, проаналізувавши все вищесказане, варто зауважити, що впровадження мобільних додатків на уроках англійської мови є складним та довготривалим процесом, який включає кілька етапів.

Проведений педагогічний експеримент з використанням мобільних додатків підтвердив, що їх впровадження у навчальний процес є ефективним засобом формування англомовної лексичної компетентності, яка виявляється у

всіх видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження засвідчили, що використання мобільних додатків у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів основної школи є новітнім ефективним і результативним підходом, що зменшує навантаження, покладене на викладача, та значно розширює його арсенал

методів подачі нової інформації і контролю знань навчального матеріалу, а також збільшує вмотивованість та зацікавленість учнів, допомагає їм краще зрозуміти і засвоїти навчальну інформацію в процесі оволодіння англійською мовою.

Послугуючись широким арсеналом теоретичних методів дослідження, а саме аналізом методичних джерел, тематично-календарних планувань, навчальних програм, підручників, навчальних посібників, онлайн-платформ та мобільних додатків; описовим та порівняльним методами, а також завдяки проведеному педагогічному експерименту ми прийшли до наступних висновків:

1. Формування англійської лексичної компетентності – це складний та довготривалий процес. Ефективне засвоєння лексичного матеріалу можливе не лише за допомогою традиційних методів навчання, а й шляхом впровадження новітніх засобів навчання – мобільних додатків.
2. Мобільне навчання має свої переваги та недоліки. До переваг належать швидкий доступ до матеріалів, постійний зв'язок з викладачем, гнучкість, оскільки додатки адаптовані до потреб користувачів з різним рівнем володіння іноземною мовою.
3. Вивчення англійської мови за допомогою мобільних додатків формує в учнів зацікавленість в процесі навчання, розвиває логічне мислення, увагу і креативність. Ці особливості перетворюють мобільні додатки у ефективні інструменти для вивчення англійської мови.
4. Робота зі смартфонами викликає залежність, що значно погіршує когнітивні навички учнів і знижує концентрацію уваги. Грамотна робота з додатками також залежить і від професійності та педагогічної майстерності вчителя, який не лише контролює процес формування іншомовних навичок, а й постійно його аналізує та оптимізує.
5. Впровадження мобільних додатків у навчальний процес має ряд труднощів, а саме нестача живого спілкування, зниження концентрації уваги учнів, відволікання від навчального процесу через зайву

інформацію в мобільних пристроях. До недоліків належать технічні проблеми (обмежений розмір дисплею смартфонів) та незручності при роботі із завданнями, які містять різноманітні зображення, а також низька цифрова грамотність як учнів, так і вчителів.

6. Аналіз проведеного педагогічного експерименту засвідчив, що впровадження мобільних додатків дало значні результати щодо покращення навичок читання, аудіювання, говоріння та письма, і, відповідно, рівень сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної групи став вищим, в той час як значних змін у рівні сформованості лексичної компетентності учнів контрольної групи не відбулось.
7. Учні експериментальної групи краще справляються із виконанням завдань за умови систематичного вивчення навчального матеріалу та контролю знань. Мобільні додатки викликають в них більший інтерес до навчального процесу, сприяють їх вмотивованості й зацікавленості, що в кінцевому результаті забезпечує підвищення рівня сформованості англійської лексичної компетентності.

Таким чином, можна сміливо стверджувати, що використання мобільних додатків сприяє ефективному формуванню англійської лексичної компетентності учнів основної школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева Н. О. Мобільне навчання як нова технологія організації самостійної роботи учнів при вивченні іноземної мови. https://static.klasnaocinka.com.ua/%20uploads/editor%20/5020/571636/sitepage_72/files/zbirka_internet_konferencii_1_2.pdf

2. Ангелов Я. Використання технологій доповненої реальності в ЗВО при створенні електронних підручників. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 12 (18). С. 745-760.
3. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних закладів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. // за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Білоус В. Мобільні навчальні додатки в сучасній освіті. Освітологічний дискурс. 2018. № 1-2 (20-21). С. 353-362.
5. Безкоровайна Ю. Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів. Студентський науковий альманах факультету іноземних мов, 2009. Вип. 1(6). С. 230-234.
6. Геревенко А. М. Методика використання цифрових інструментів для створення сучасного освітнього контенту. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах діджиталізації суспільства». <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732945/>
7. Горбатюк Р. М. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. № 27. С. 31-34.
8. Горбатюк Л., Кравченко Н., Липич В. Use of Mobile Applications for Foreign Language Lexical Competence Formation. Journal of History Culture and Art Research. 2019. Vol. 8. No. 3. P. 113-124.
9. Жовтук Н. П. Психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності у процесі навчання англійської мови. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2012. № 3. С. 101-106.

10. Капранчікова К. В. Методика навчання іноземної мови студентів на основі мобільних технологій : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.02. Київ, 2014. 192 с.
11. Комар Б. В. Переваги та недоліки використання мобільних додатків в сучасній освіті. Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя: зб. наук. пр. Харків, 2020. Вип. 19. С. 67-71.
12. Коваль Б. Переваги та недоліки використання мобільних додатків у вивченні іноземної мови. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Perspectives of contemporary science: Theory and practice» (м. Львів, 14-16 жовтня 2024 р.). Львів, 2024. С. 1050-1052.
13. Крупенина Н. А., Сабадош В. І. Роль викладачів у нову епоху дистанційного навчання та штучного інтелекту. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 10 (16). С. 565-578.
14. Леонтян М.А. Поняття «компетенція» і «компетентність» у теорії освіти. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». 2012. Вип. 176. С. 73-75.
15. Лісова Ю. О., Клименко О. П. Рекомендації з використання інтерактивних ігрових платформ у навчанні англійської мови у середній школі. Science and education: problems, prospects and innovations : Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference. Kyoto, 2021. P. 403-409.
16. Мельниченко С. Г. Methodological principles of developing design thinking in future educators during professional training process. Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку: Матеріали VII Всеукраїнської науково-методичної конференції, Одеса, 6–7 березня 2024 р. Одеса, 2018. С. 163-165.

17. Мороз Л., Ковалюк В., Масло І. Використання мобільних додатків у процесі вивчення англійської мови. Інноватика у вихованні. 2023. № 17. С. 224-230.
18. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах освіти. Київ: Ленвіт. 2002. 328 с.
19. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. Іноземні мови. 2001. № 1. С. 50-58.
20. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови : наук.-метод. журн. Київ: Ленвіт, 2010. № 2. С. 11-17.
21. Пальчевський С. С. Педагогіка: Навч. посіб. Київ: Каравела, 2007. 576 с.
22. Пудова С. С. Використання мобільного телефону в навчальному процесі. <https://cyberleninka.ru/article/n/vikoristannya-mobilnogo-telefonu-v-navchalnomu-protsesi/viewer>
23. Рожкова Н. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій як інноваційного методу в навчанні іноземних мов. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки, 2014. Вип. 132. С. 121-125.
24. Романюк С. М. Дистанційне навчання іноземної мови: порівняльний аналіз сучасних платформ та онлайн-сервісів. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». 2016. № 1. С. 318-325.
25. Розвиток науково-методичної компетентності педагогів професійної освіти в умовах сучасних освітніх викликів та трансформацій: збірник електронних навчальних курсів / уп. А. Б. Єрмоленко. Біла Церква: БІНПО, 2022. 218 с.

- 26.Рогульська О. О., Тарасова О. В. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Київ – Вінниця, 2016. Вип. 45. С. 318-321.
27. Сікорський П.І. Комп'ютерні технології навчання: суть і особливості впровадження. Педагогіка і психологія. 2004. № 4(45). С. 29-35.
- 28.Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмій. Іноземні мови. 1999. № 3. С. 3-7.
- 29.Слободяник О. О., Штаба М. В. Використання мобільних додатків у процесі навчання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. № 34. С. 85-87.
- 30.Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
- 31.Ушкалова Л. В. Використання мобільних додатків в процесі навчання англійської в середній школі. Київ: Ленвіт, 2021. 280 с.
- 32.Ушкалова Л. В., Смирнова О. І. Мобільні технології в навчанні іноземних мов: Теорія і практика. Львів, 2019. 150 с.
- 33.Усик О.М. Мобільні додатки як інструмент формування лексичних навичок в учнів середніх класів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2020. №27. С.112-116.
- 34.Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с.
- 35.Федорова О. О. Використання мобільних додатків для формування лексичних навичок у вивченні іноземних мов. Науковий вісник Одеського національного університету. Серія: Педагогіка. 2021. Вип.19. С.45-49.
- 36.Чередник В. А. Мобільні додатки у процесі навчання іноземних мов у середній школі. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології 2019. №2. С.23-26.

- 37.Шевчук А. О. Мобільні технології у навчанні іноземних мов. Інноваційна педагогіка. 2018. № 6. С.192-195.
- 38.Штаба М. В. Мобільні додатки у розвитку мовленнєвих навичок у школярів середніх класів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 35. С.75-80.
- 39.Юрченко І. В. Мобільні додатки у формуванні лексичних навичок у вивченні іноземних мов. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. 2020. №3. С.88-92.
- 40.Яковенко В. О. Мобільні додатки для розвитку лексичних навичок у навчанні іноземних мов. Науковий вісник Київського національного університету. Серія: Педагогіка. 2019. №10. С.45-49.
- 41.Dudenev G., Hockly N. How to Teach English with Technology. Pearson Longman. 2008.
<https://content.fimsschools.com/ebooks/English%2003/How%20To%20Teach%20English%20With%20Technology%20Book.pdf>
- 42.Kukulska-Hylme A. Innovation in Mobile Learning. International Journal of Mobile and Blended Learning. 2011. № 1. P. 13-35.
- 43.Thornbury S. How to Teach Vocabulary. Pearson Longman, 2002. 185 p.
- 44.Traxler J. Current State of Mobile Learning. Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training. 2009. P. 9-24.
- 45.Zou B. Exploring Mobile Apps for English language Teaching and Learning. Proceedings of the 2015 EUROCALL Conference. 2015. P. 564-568.